

A színházak tevékenysége

A tartalomból

- 1 Bevezető
- 2 Előadások és látogatások műfajok szerint
- 2 Legnépszerűbb prózai darabok
- 2 Vendégszereplések
- 3 Pénzügyi adatok

Bevezető*

A nyolcvanas évek közepétől – a többi házon kívüli kulturális tevékenységhez hasonlóan – nagymértékben csökkent a színházlátogatások száma. A nyolcvanas évek végéhez képest a kilencvenes évek közepére több mint egymillióval kevesebb látogatást regisztráltak. A 2000-es évek elejétől az évtized közepéig újra emelkedést tapasztalhattunk, de ez csak átmenetinek bizonyult.

A színházak száma, kisebb visszaesésektől eltekintve, az 1990-es évektől jelen évtized közepéig lassan emelkedett, 2008-ban kettővel csökkent. Tavaly az alternatív és független színházak nélkül összesen 54 intézmény volt, amiből 21 budapesti és a többi vidéki. 1990-hez képest a fővárosban lényegében nem változott, az ország többi részén viszont 12-vel emelkedett az intézmények száma. A színháztermek száma nyolccal lett kevesebb, az összesen 113 teremből 48 budapesti volt. A férőhelyek száma 1990 és 2000 között 6 ezerrel bővült, és 30 ezer lett, majd lényeges változást nem mutatott. A legfrissebb rendelkezésre álló adatok szerint 2007-ben összesen 32 ezer hely volt, ami az előző évhez képest 2000-rel több. Mind a fővárosban, mind a vidéki intézményekben 1000–1000 helyel bővítettek.

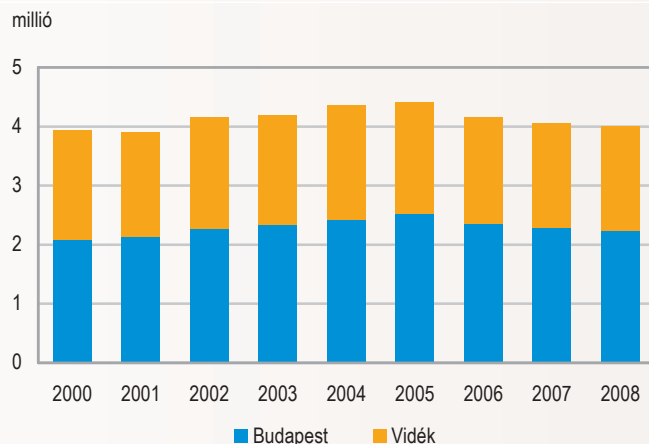
A látogatások száma 2007-ben az előző évhez képest 2,6%-kal csökkent, de ez csak a fővárosi színházakat érintette, a vidéki városokban enyhén nőtt (0,3%-kal). A száz lakosra jutó látogatások száma – az előző évi 41-ről – 2007-ben 40-re csökkent.

Az előzetes adatok szerint az előadások száma 2008-ban az előző éviével közel azonos volt, 13 500, aminek közel felét a fővárosi színházakban rendezték meg. A látogatások száma, amely 2006 óta csökken, tavaly 4%-kal lett kevesebb az előző évhez képest, és a csökkenés főleg a vidéki színházakat érintette. A 2008. évi előzetes adatok szerint a 3 millió 890 ezer látogatás több mint fele budapesti volt.

* A színházakról 2008. évre előzetes adatok állnak rendelkezésre, így a részletesebb elemzést a 2007. évi adatok alapján végeztük el.

1. ábra

A színházlátogatások számának alakulása

2007-ben a látogatások 32%-a pénztári jeggyel, 28%-a bérlettel, 35%-a közönségszervezőn keresztül és a fennmaradó hányad pót- és tiszteletjeggyel történt. Az előző évhez képest 3,2 százalékponttal csökkent a pénztári jegyek használatának részaránya, miközben a bérleteké 2,3 és a közönségszervezők igénybevétele 0,8 százalékponttal nőtt.

Az előadások és a látogatások regionális eloszlása nagyon egyenlőtlen. A közép-magyarországi régióban rendezték meg az összes előadás 48%-át, a látogatások számában még nagyobb volt a koncentráció, 57%-át a fővárost is magában foglaló régió adta. Az előző évhez képest lényegesen nem változott az előadások és a látogatások száma.

1. tábla

A színházak regionális adatai, 2007

Régió	Előadások száma	Látogatás, ezer	Egy előadásra jutó látogatószám	Látogatás száz lakosra jutó száma
Közép-Magyarország	6 514	2 321	356	80
Közép-Dunántúl	852	203	238	18
Nyugat-Dunántúl	1 418	373	263	37
Dél-Dunántúl	994	248	249	26
Észak-Magyarország	1 012	259	256	21
Észak-Alföld	1 318	304	231	20
Dél-Alföld	1 376	341	248	25
Összesen	13 484	4 049	300	40

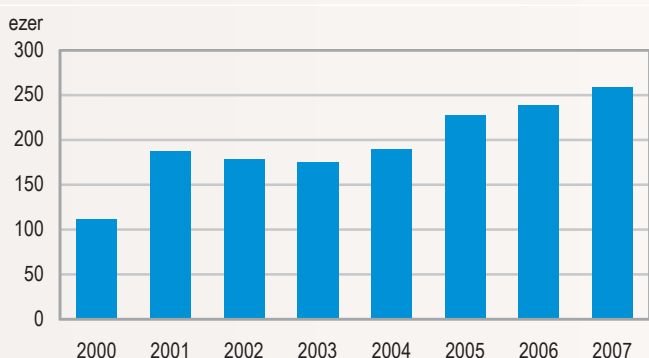
Egyéb színházi tevékenység

Az alternatív és független színházak száma növekvő, az ide sorolható társulatok pontos meghatározása azonban nehézségekbe ütközik. 2007-ben 18 intézményről állnak rendelkezésre adatok. Az előadások száma 1036, a látogatások száma közel 92 ezer volt, egy előadáson átlagosan 90 látogató vett részt.

A szabadtéri játékok megrendezési helyszíneinek (ún. játszási helyek) száma a kilencvenes években csökkent, 2001 óta gyarapszik, 2007-ben 34 helyszínt regisztráltak. Az előadások és a látogatások száma 2003-tól szintén növekvő, 2007-ben 505 előadás volt, 11-gyel több, mint az előző évben. A látogatások száma 2007-ben 259 ezer volt, ami az előző időszakhoz képest bekövetkezett 8%-os növekedés eredménye.

2. ábra

Szabadtéri játékok látogatásainak száma

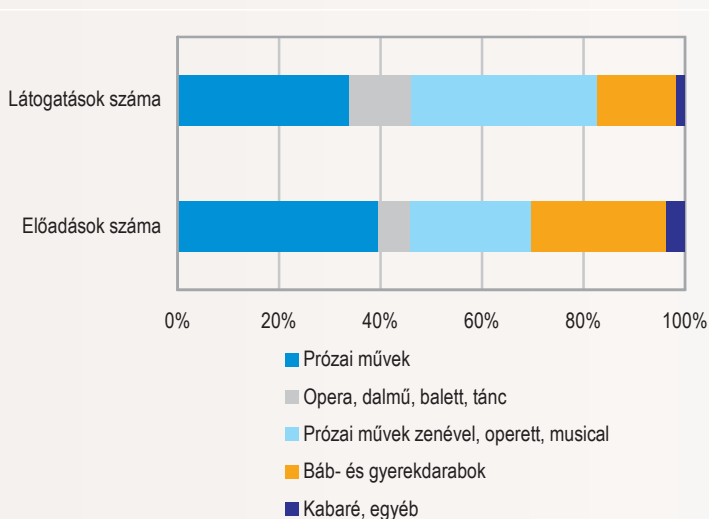

Előadások és látogatások műfajok szerint

2007-ben az alternatív és független színházak előadásaival együtt számított összes előadásból legnagyobb hányadot (40%-ot, közel 6 ezret) a prózai művek tették ki. Szintén jelentős volt a báb- és gyermekelőadások – ide értve a meseoperát is – (27%) és a zenés prózai művek, operettek, musicalek (23%) aránya. Az előző évhez képest változást jelent, hogy több mint 1 százalékponttal csökkent a báb- és gyerekdarabok aránya elsősorban a kabaré és egyéb darabok javára.

3. ábra

Színházi előadások és látogatások műfaj szerint, 2007

A különböző műfajok közül a látogatások arányát tekintve a zenés prózai művek, operettek és musicalek álltak az első helyen 37%-kal, a nem zenés prózai művek aránya 34% volt, míg harmadik helyen a báb- és gyerekdarabok álltak 16%-kal. Az opera, dalmű, balett és tánc aránya 12% volt. 2006-hoz képest csak csekély mértékű változások voltak az arányokban, a prózai darabok aránya nőtt 0,5 százalékponttal, míg a zenés prózai művek, operettek és musicalek aránya ugyanennyivel csökkent.

Legnépszerűbb prózai darabok

Az egyes színművek népszerűségét a látogatók és az előadások számával tudjuk mérni. Bár a látogatások száma egyben az előadások számának is a függvénye, azonban szintén meghatározza a férőhelyszám is, vagyis az, hogy mely darabot mekkora nézőtérrel rendelkező színházban rendeztek meg.

A látogatások számát tekintve az ország (és egyben Budapest) első három legnépszerűbb darabja Marquez: Száz év magány (közel 40 ezer látogatással), Csehov: Cseresznyés kert (közel 21 ezer látogatással) és Shakespeare: Minden jó, ha a vége jó (több mint 18 ezer látogatással) c. műve, mindhárom a Vígszínházban. Vidéken legnépszerűbb Ken Ludwig: Botrány az operaházban c. darabja volt közel 13 ezer látogatással, a zalaegerszegi Hevesi Sándor Színházban, és 12 ezres látogatást regisztráltak a szolnoki Szigligeti Színházban Shakespeare: Szentivánéji álom és Gogol: A revizor c. darabjainál.

Az előadások számát tekintve (Budapesten és az országban) az első három helyen Shakespeare: Hamlet (Kréta kör, 49 előadás), Marquez: Száz év magány (Vígszínház, 42 előadás), valamint 38–38 előadással Jean Poiret: Őrült nők ketrece (Játékszín) és Egressy Zoltán: Sóska, sültkrumpli (Budapesti Kamaraszínház) c. művei álltak. Vidéken pedig a Győri Nemzeti Színházban Reginald Rose: Tizenkét dühös ember c. darabját játszották a legtöbbször, 37 előadással.

Vendégszereplések

A hazai színházak külföldi vendégszereplése növekedett 2006-hoz képest. A műsoron szereplő darabok száma 2007-ben 93 volt, 17-tel több, mint az előző évben, az előadások száma ennél kisebb mértékben nőtt, 339 volt, ami az előző évi 104%-a. A látogatások száma pedig 28%-kal emelkedett, és így lett közel 146 ezer. Összesen 40 társulat vett részt a vendégszereplésben, 5-tel több, mint az előző évben, és 28 országban játszottak. A vendégszereplő fővárosi színházak a műsoron szereplő darabok számát tekintve az előző évhez képest nagyobb mértékben bővítették a kínálatukat, viszont az összes előadás száma szerint a vidéki színházak voltak aktívabban 2007-ben: náluk 13%-kal nőtt, míg a fővárosiaknál 3%-kal csökkent az előadások száma.

A külföldi színházak hazai vendégszereplései szintén növekedtek. A műsoron szereplő darabok száma 126 volt, 16-tal több, mint az előző évben. Az előadások száma 280 volt, ami 35%-os növekedést jelent az előző évhez képest. A látogatások száma pedig ennél jóval nagyobb arányban, 75%-kal nőtt, és több mint 63 ezer volt. 32 országból összesen 110 társulat jött el Magyarországra, míg 2006-ban 24 országból 92. Össességében Budapesten nagyobb volt a külföldi vendégszereplések kínálata, ami a műsoron szereplő darabokat és az előadások számát illeti, ugyanakkor a látogatások száma vidéken volt némileg magasabb.

Pénzügyi adatok

A költségvetés színházakra fordított kiadásai 2007-ben az előző évhez képest folyó áron 3,5%-kal nőttek, és így 26 346 millió forintot tettek ki. Ez az összeg az összes kulturális kiadás 15%-át jelenti, azaz a GDP 1 ezrelékét.

2007-ben a színházak (alternatív és független színházak nélkül) összes bevétele 36,8 milliárd forint volt, ami folyó áron 1,8%-kal kevesebb, mint az előző évben. A bevételek 66%-át a fenntartói éves támogatás biztosította, 19%-át a jegybevétel, a fennmaradó részt egyéb (pályázati, egyéb

költségvetési és önkormányzati, szponzori, vállalkozási stb.) források. Az egy fizető látogatóra jutó jegybevétel 207 forinttal nőtt az előző évhez képest, és így lett 1966 Ft 2007-ben. Az összes kiadás 37,0 milliárd forint volt, ami folyó áron 3,2%-kal kevesebb, mint 2006-ban. A kiadások 41%-át személyi kifizetésekre és azok járulékaira, 45%-át intézményfenntartásra, működtetésre és szakmai tevékenységhez kapcsolódó dologi kiadásokra, 2,4%-át felújításra, beruházásra, a többit egyéb célokra fordították.

További információk, adatok (linkek):

[stADAT-táblák:](#)

Elérhetőségek:

benedek.kovacs@ksh.hu

Telefon: 345–6314

[Információs szolgálat](#)

Telefon: 345–6789

www.ksh.hu